

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเข้าถึงน้ำดื่มของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อผู้เขียน : นางสาวชัชณี ศรีแก้ว
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชา : ภูมิศาสตร์
ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์กุลยา วิวิตเสวี ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ คงคานนท์

ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร เป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การวิจัยเรื่องนี้ ใช้แนวคิดดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการศึกษารูปแบบการเข้าถึงน้ำดื่มของประชาชน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อรูปแบบดังกล่าว คือสถานะทางเศรษฐกิจ-สังคม และเจตคติของประชาชนที่บริโภคน้ำ ในการศึกษาเพื่อหารูปแบบการเข้าถึงน้ำดื่ม ผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดสองประการมาศึกษา คือ ระยะทางทางกายภาพ และระยะทางเชิงเปรียบเทียบในการเข้าถึงแหล่งน้ำดื่ม

งานวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินการภายในพื้นที่จ่ายน้ำของการประปาในจังหวัดสมุทรปราการ คริวเรือนในท้องที่ จำนวน 300 คริวเรือน ได้รับการเลือกเป็นตัวอย่างสำหรับการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า แหล่งน้ำดื่มที่เป็นหลักของประชาชน คือน้ำประปาในบ้าน ประชาชนส่วนน้อยจำนวนหนึ่งดื่มน้ำบรรจุขวด ที่หาซื้อได้ตามร้านสะดวกซื้อทั่วไป หรือใช้บริการส่งถึงบ้านของบริษัทขายน้ำ ประชาชนจำนวนน้อยที่สุดดื่มน้ำดื่มหยอดเหรียญ

ในด้านของแบบแผนการเข้าถึงน้ำ ซึ่งศึกษาตามระยะทางทางกายภาพ กลุ่มประชากรตัวอย่างเกือบทั้งหมด ใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการเข้าถึงแหล่งน้ำดื่ม

ประชาชนที่ไม่ค้ำน้ำประปา จัดหาน้ำค้ำของตนเองภายในรัศมีระยะทางครึ่งกิโลเมตร จากที่พักอาศัยของตน สำหรับการศึกษารูปแบบการเข้าถึงน้ำ ที่วัดจากระยะทางเชิงเปรียบเทียบนั้น กลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนขั้นตอนการเข้าถึงน้ำ กลุ่มแรก คือ ประชาชนที่นำน้ำประปามาผ่านกระบวนการ เช่น การต้ม และการกรอง กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มประชาชนที่เดินทางในระยะสั้น เพื่อซื้อน้ำจากจุดบริการน้ำค้ำหยอดเหรียญ กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มประชาชนที่ค้ำน้ำบรรจุขวด ประชาชนกลุ่มนี้ได้รับการพิจารณาว่า เป็นกลุ่มที่มีการเข้าถึงทรัพยากรน้ำค้ำยากที่สุด เนื่องจากต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน ในระหว่างกลุ่มแบบแผนการเข้าถึงน้ำทั้งสามกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด และกลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่เล็กที่สุด งานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมไม่มีผลใด ๆ ต่อแบบแผนการเข้าถึงน้ำค้ำดังที่กล่าว แต่เจตคติของประชาชนต่อคุณภาพน้ำมีผล ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะว่า การประปาคควรจัดให้มีจุดขายน้ำประเภตน้ำค้ำหยอดเหรียญภายในชุมชนให้มากขึ้น ในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การแจกจ่ายน้ำ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเข้าถึงน้ำของประชาชน

Thesis Title : Access to Drinking Water of People in Samut Prakan

Student's Name : Miss Chatchanee Sonkaew

Degree Sought : Master of Science

Major : Geography

Academic Year : 2003

Advisory Committee :

1. Associate Professor Kulaya Vivitasevi Chairperson
2. Assistant Professor Chusak Kongkanond

Accessibility to a resource source is an important indicator of the quality of life of people in a given area. Based on this concept, this research was an attempt to observe the patterns of access to the drinking water and also their affecting factors, the socio-economic status and the attitudes of the water consumers. In seeking for the patterns, two measures of access were examined, the physical distance and the relative distance.

The research was conducted within the water distribution system area of the water supply authority in Samut Prakan, where 300 households were selected as the population samples. The study has found that the main source of the drinking water of most people was the pipe water at their own home. Only a small proportion of them consumed bottled water provided at any convenient stores or by home delivery services. A very small number of them

drank water bought from a water vending-machine located within the neighborhoods.

For the pattern of access measured by the physical distance, almost all of the samples used their least efforts to access to the drinking water sources. The people who did not drink pipe water sought for their drinking water within the radius of a half kilometer from their home locations. In patterning the access measured by the relative distance, the samples were singled out into three groups according to the steps of the access. The first group was the people who had treated the normal pipe water through some simple treatment processes, like boiling and filtering. The second group was the people who had made a short journey to buy the drinking water from a vending-machine. The last group was the people who had accessed to the bottled water source. This group was considered the least accessible due to their longer step in accessing to their water source. Among the three groups, the first one the largest group and the second one, the smallest. The research found that the socio-economic status exerted no influence on the access patterns but the attitudes of people towards the quality of water did. So, it is suggested that the water supply authority accommodate many more water vending-machine in the community as a water distribution strategy, in harmony with the water access patterns of the people.